
مونوگرافی مرآء؛ نگینی در تار وود

مجتبی سلطانی

سرشناسه	سلطانی، مجتبی، ۱۳۶۴ -
عنوان و نام پدیدآور	مونوگرافی مرآء؛ نگینی در تاررود/ مجتبی سلطانی؛ مصحح محبوبه کیامرثی.
مشخصات نشر	تهران: انتشارات پریکا، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	۲۰۰ ص.: مصور، جدول، عکس، نمودار.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۵۱۲-۱۲-۸ :
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۹۷
موضوع	مرآء:
شناسه افزوده	کیامرثی، محبوبه، ۱۳۶۰-، ویراستار
رده بندی کنگره	DSR ۲۱۲۱ ۱۳۹۳ ۸ س ۱۶ ر /
رده بندی دیویی	۱۲۴۲/۹۵۵:
شماره کتابشناسی ملی	۳۶۷۱۲۲۴:

مونوگرافی مرآء؛ نگینی در تاررود

انتشارات پریکا

- ♦ مؤلف: مجتبی سلطانی
- ♦ مصحح: محبوبه کیامرثی
- ♦ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۱۲-۱۲-۸
- ♦ ناشر: نشر پریکا - ۰۹۱۲۵۰۸۸۳۸۱
- ♦ شمارگان: ۵۰۰ جلد - نوبت چاپ: تهران، اول ۱۳۹۳ - قطع: وزیری
- ♦ چاپ و صحافی: کیامرثی
- ♦ قیمت: ۱۳۰۰۰۰ ریال

این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان است. هر فردی تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه نماید مورد پیگرد قانونی دارد.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۲۱
مقدمه.....	۲۳
فصل نخست: پیشینه ی مونوگرافی	
۱-۱- تاریخچه مونوگرافی در جهان.....	۲۵
۱-۱-۱- مونوگرافی در ایران.....	۲۶
۲-۱- پژوهش های انجام شده در ایران و خارج از کشور.....	۲۷
۱-۲-۱- پژوهش های انجام شده در ایران.....	۲۷
۲-۲-۱- پژوهش های انجام شده در خارج از کشور.....	۳۰
فصل دوم: مطالعه سیمای جغرافیایی، طبیعی و اقلیمی	
۱-۲- مقدمه.....	۳۳
۲-۲- مختصری در مورد شهرستان دماوند.....	۳۴
۳-۲- شکل روستا.....	۳۴
۴-۲- موقعیت روستا و اطراف آن.....	۳۶
۱-۴-۲- موقعیت جغرافیایی.....	۳۶
۲-۴-۲- موقعیت سیاسی.....	۳۶
۳-۴-۲- موقعیت نسبی.....	۳۶
۴-۴-۲- روستاهای حوزه نفوذ.....	۳۶
۵-۲- اقلیم و آب و هوا.....	۳۶
۱-۵-۲- بارندگی.....	۳۷
۲-۵-۲- دما.....	۳۸
۳-۵-۲- برف.....	۳۸
۴-۵-۲- روزهای یخبندان.....	۳۸
۵-۵-۲- نم یا رطوبت نسبی.....	۳۸
۶-۵-۲- ساعات آفتابی.....	۳۸
۷-۵-۲- باد.....	۳۸
۶-۲- زمین شناسی.....	۳۹

۳۹	۷-۲- خاک
۳۹	۸-۲- اراضی
۳۹	۱-۸-۲- اراضی درجه یک
۳۹	۲-۸-۲- اراضی درجه دو
۳۹	۹-۲- مخاطرات طبیعی
۳۹	۱-۹-۲- سیلاب
۴۰	۲-۹-۲- زمین لرزه-گسل
۴۰	۱۰-۲- منابع آب
۴۰	۱۱-۲- حیوانات
۴۱	۱۲-۲- گیاهان
۴۲	۱۳-۲- میوه ها
۴۲	خلاصه

فصل سوم: تاریخچه

۴۳	۱-۳- مقدمه
۴۳	۲-۳- نام روستا، معنی، علت نام ها
۴۴	۳-۳- گذشته روستا بر پایه اسناد، مدارک، گفته ها و باورها
۴۴	۴-۳- اماکن و بناهای تاریخی
۴۴	۱-۴-۳- قلعه مروان
۴۵	۲-۴-۳- امامزاده دو برادر
۴۷	۳-۴-۳- امامزاده فاضل خاتون (فاضل شیرین)
۴۸	۴-۴-۳- بنای معصوم زاده
۴۹	۵-۴-۳- حمام تاریخی صفویه
۵۰	۵-۳- اماکن مذهبی
۵۰	۱-۵-۳- حسینیه
۵۱	۲-۵-۳- مسجد جامع
۵۱	۳-۵-۳- مسجد پایین محله
۵۲	۴-۵-۳- مسجد قلعه
۵۳	۶-۳- جاذبه های طبیعی
۵۳	۱-۶-۳- رودخانه تار

۵۴.....	۲-۶-۳ چشمه خان.....
۵۵.....	۳-۶-۳ چشمه اون دست.....
۵۵.....	۴-۶-۳ چشمه مراد.....
۵۶.....	خلاصه.....

فصل چهارم: سیمای عمومی و وضعیت مسکن

۵۷.....	۱-۴ مقدمه.....
۵۷.....	۲-۴ سیمای عمومی.....
۵۹.....	۳-۴ روندگسترش بافت کالبدی و عوامل موثر بر آن.....
۶۰.....	۴-۴ محله های ده و ویژگی های آنها.....
۶۱.....	۵-۴ راه های ارتباطی ده.....
۶۱.....	۱-۵-۴ راه گیلاوند-مراء.....
۶۲.....	۲-۵-۴ گذرگاه اصلی درجه یک.....
۶۲.....	۳-۵-۴ گذرگاه های اصلی درجه دو.....
۶۳.....	۴-۵-۴ گذرگاه های فرعی درجه یک.....
۶۴.....	۵-۵-۴ گذرگاه های فرعی درجه دو.....
۶۵.....	۶-۴ چگونگی ساخت خانه در قدیم.....
۶۶.....	۷-۴ فضاهای موجود در یک مسکن در قدیم.....
۶۶.....	۱-۷-۴ تکنیک ویژه در ساخت بنا.....
۶۷.....	۸-۴ بافت روستا و سیمای کلی ساختمان ها.....
۷۰.....	۹-۴ لوازم خانه ها.....
۷۰.....	۱-۹-۴ لوازم خانه ها در قدیم.....
۷۱.....	۲-۹-۴ لوازم خانه ها در جامعه امروزی.....
۷۱.....	۱۰-۴ مسکن و ساختمان های امروزی.....
۷۲.....	۱۱-۴ مقایسه ساختمان های جدید با قدیم.....
۷۲.....	۱-۱۱-۴ مساحت خانه.....
۷۲.....	۲-۱۱-۴ تعداد اتاق خانه.....
۷۲.....	۳-۱۱-۴ تعداد طبقات.....
۷۳.....	۴-۱۱-۴ مصالح به کار رفته در ساختمان.....
۷۳.....	۵-۱۱-۴ نقشه ساختمان.....
۷۳.....	۶-۱۱-۴ روشنایی خانه ها.....

۷۴	زباله ۷-۱۱-۴
۷۴	نمایشازی ساختمان ۸-۱۱-۴
۷۴	کمیت واحدهای مسکونی ۱۲-۴
۷۵	نحوه تصرف واحد مسکونی ۱-۱۲-۴
۷۶	خلاصه

فصل پنجم: سیمای جمعیتی روستای مراء

۷۷	۱-۵ مقدمه
۷۸	۲-۵ بخش نخست: وضعیت جمعیت روستا
۷۸	۱-۲-۵ تعداد جمعیت
۷۹	۲-۲-۵ توزیع جمعیت برحسب سن و جنس
۸۰	۳-۲-۵ هرم سنی
۸۰	۴-۲-۵ وضعیت سواد و اشتغال به تحصیل
۸۲	۵-۲-۵ وضعیت دانش آموختگان
۸۲	۶-۲-۵ جمعیت فعال و غیرفعال
۸۳	۷-۲-۵ بعد خانوار
۸۴	۸-۲-۵ نسبت جنسی
۸۴	۹-۲-۵ توزیع جمعیت در گروه های سنی بزرگ
۸۶	۱۰-۲-۵ بررسی چند شاخص سنی
۸۶	۱-۱۰-۲-۵ تست ورتهایم
۸۷	۲-۱۰-۲-۵ شاخص ورنه
۸۸	۳-۵ بخش دوم: حرکات جمعیت
۸۸	۱-۳-۵ ازدواج
۸۸	۱-۱-۳-۵ سن ازدواج
۸۹	۲-۱-۳-۵ دایره همسرگزینی
۸۹	۲-۳-۵ طلاق
۸۹	۳-۳-۵ زاد و ولد
۸۹	۴-۳-۵ میرایی
۹۰	۵-۳-۵ مهاجرت
۹۴	خلاصه

فصل ششم: ساختار اجتماعی

۹۵	۱-۶- مقدمه
۹۵	۲-۶- گروه ها و قشرهای اجتماعی
۹۵	۱-۲-۶- کشاورزان
۹۶	۲-۲-۶- کارمندان دولتی
۹۶	۳-۲-۶- کارگران
۹۶	۴-۲-۶- افراد دارای شغل آزاد
۹۶	۳-۶- تحرک اجتماعی
۹۷	۱-۳-۶- تحرک عمودی
۹۷	۲-۳-۶- تحرک افقی
۹۸	۳-۳-۶- تحرک نسلی
۹۸	۱-۳-۳-۶- تحرک اجتماعی بین نسلی
۹۸	۲-۳-۳-۶- تحرک اجتماعی یک نسلی
۹۹	۴-۶- روابط قشرها در گذشته
۹۹	۵-۶- طوایف متمرکز در مراء
۱۰۰	۶-۶- نحوه ی اداره روستا در گذشته و حال (رسمی و غیررسمی)
۱۰۱	خلاصه

فصل هفتم: مالکیت و کاربری ها و تحول آنها

۱۰۳	۱-۷- مقدمه:
۱۰۳	۲-۷- تاریخچه مالکیت
۱۰۴	۳-۷- وضعیت مالکیت قبل از اصلاحات ارضی
۱۰۴	۴-۷- وضعیت مالکیت اماکن عمومی
۱۰۴	۵-۷- وضعیت کلی کاربری ها
۱۰۴	۱-۵-۷- کاربری مسکونی
۱۰۵	۲-۵-۷- کاربری تجاری
۱۰۵	۳-۵-۷- کاربری آموزشی
۱۰۵	۴-۵-۷- کاربری بهداشتی
۱۰۵	۵-۵-۷- کاربری مذهبی
۱۰۵	۶-۵-۷- شبکه معابر
۱۰۵	۷-۵-۷- اراضی مرتعی

- ۷-۸-۵-۱-راضی کشاورزی ۱۰۵
 خلاصه ۱۰۶

فصل هشتم: ساختار اقتصادی

- ۸-۱-۱- مقدمه ۱۰۷
 ۸-۲- شناخت اقتصادی و توسعه ی اقتصادی درده ۱۰۷
 ۸-۳- اشتغال در ده ۱۰۸
 ۸-۴- خدمات ۱۰۸
 ۸-۵- کشاورزی ۱۰۸
 ۸-۵-۱- دامداری ۱۰۹
 ۸-۵-۱-۱- نوع دامداری (صنعتی، بستی) ۱۰۹
 ۸-۵-۱-۲- وضعیت کمی دام ۱۰۹
 ۸-۵-۱-۳- تولید و پرورش زنبور عسل ۱۱۰
 ۸-۵-۲- باغ داری ۱۱۱
 ۸-۵-۲-۱- مساحت باغ ها و انواع درختان ۱۱۱
 ۸-۵-۲-۲- محصولات باغی ۱۱۲
 ۸-۶- صنعت ۱۱۳
 ۸-۷- عوامل تولید ۱۱۳
 ۸-۷-۱- روابط میان مالک و کشاورز(رعیت) ۱۱۳
 ۸-۷-۲- آب و آبیاری ۱۱۴
 ۸-۷-۲-۱- منابع و میزان آب، نحوه ی تقسیم آب، نحوه آبیاری ۱۱۴
 ۸-۷-۲-۲- مشکلات مربوط به آب و آبیاری ۱۱۴
 ۸-۷-۳- وسایل و روش های تولید ۱۱۴
 ۸-۷-۳-۱- ابزار و وسایل کشاورزی ۱۱۴
 ۸-۷-۳-۲- شخم (نحوه، ابزارها و نیروی انسانی) ۱۱۶
 ۸-۷-۳-۳- کود (انواع، میزان، نحوه ی پخش) ۱۱۶
 ۸-۷-۳-۴- بذر ۱۱۶
 ۸-۷-۳-۵- سموم دفع آفات ۱۱۷
 ۸-۷-۴- تقویم زراعی ۱۱۷

۱۱۷.....	۸-۷-۵- نقش هریک از اعضاء خانواده در تولید.....
۱۱۸.....	۸-۸- اقتصاد گردشگری.....
۱۱۹.....	۸-۹- مبادله.....
۱۱۹.....	۸-۹-۱- نحوه ی مبادله.....
۱۱۹.....	۸-۹-۲- بازار فروش.....
۱۱۹.....	۸-۹-۳- شیوه های حمل و نقل.....
۱۲۰.....	۸-۹-۴- درآمد، هزینه، مصرف.....
۱۲۰.....	۸-۹-۵- اعتبارات و بدهی ها.....
۱۲۰.....	خلاصه.....

فصل نهم: فرهنگ و ساختار فرهنگی

۱۲۳.....	۹-۱- مقدمه.....
۱۲۳.....	۹-۲- دین.....
۱۲۴.....	۹-۲-۱- تاثیر دین در زندگی مردم.....
۱۲۴.....	۹-۲-۲- چگونگی آمد و شد به اماکن مذهبی.....
۱۲۴.....	۹-۲-۳- روابط متقابل مردم و رهبران مذهبی.....
۱۲۵.....	۹-۳- آداب و آیین ازدواج.....
۱۲۵.....	۹-۳-۱- ازدواج در گذشته.....
۱۲۵.....	۹-۳-۲- مراسم عروسی.....
۱۲۵.....	۹-۳-۱-۱- إذن گرفتن.....
۱۲۵.....	۹-۳-۲-۲- خواستگاری.....
۱۲۶.....	۹-۳-۲-۳- بله برون.....
۱۲۶.....	۹-۳-۴- شیرینی خورون.....
۱۲۶.....	۹-۳-۵- مراسم بگير و بستان ها و تعارفات دوران نامزدی.....
۱۲۶.....	۹-۳-۶- عقدکنون.....
۱۲۶.....	۹-۳-۷- چهاربرون.....
۱۲۷.....	۹-۳-۸- جشن عروسی.....
۱۲۷.....	۹-۳-۸-۱- گشک بزون.....
۱۲۷.....	۹-۳-۲-۲- حنابندون.....
۱۲۷.....	۹-۳-۳-۲- باغک.....
۱۲۷.....	۹-۳-۴-۲- پانختی.....

- ۱۲۸..... ۹-۳-۸-۵- مادرزن سلام
- ۱۲۸..... ۹-۳-۸-۶- پاگشا
- ۱۲۸..... ۹-۴-۱- آداب و آیین سوگواری
- ۱۲۸..... ۹-۴-۱- سوگواری شخصی
- ۱۲۹..... ۹-۴-۱- تغییرات صورت گرفته در سوگواری ها
- ۱۳۰..... ۹-۴-۱- نشانه های خانواده سوگوار
- ۱۳۰..... ۹-۴-۱- خیرات
- ۱۳۰..... ۹-۴-۲- سوگواری مذهبی
- ۱۳۰..... ۹-۴-۱- ماه محرم
- ۱۳۰..... ۹-۴-۱-۱- تاسوعا و عاشورا
- ۱۳۰..... ۹-۴-۱-۲- شام غریبان
- ۱۳۱..... ۹-۴-۱-۳- اربعین
- ۱۳۱..... ۹-۴-۱-۴- نذورات
- ۱۳۱..... ۹-۴-۱-۵- نشانه های سوگواری در ماه محرم
- ۱۳۲..... ۹-۴-۱-۶- مکان های برگزاری سوگواری
- ۱۳۲..... ۹-۵- جشن ها و عیدها
- ۱۳۲..... ۹-۵-۱- جشن ها و عیدهای مذهبی
- ۱۳۲..... ۹-۵-۲- جشن های سنتی- ملی
- ۱۳۲..... ۹-۵-۱- چهارشنبه سوری
- ۱۳۳..... ۹-۵-۲- نوروز
- ۱۳۳..... ۹-۵-۲-۱- آئین های نوروزی
- ۱۳۳..... ۹-۵-۲-۲- سیزده بدر
- ۱۳۴..... ۹-۵-۲-۳- باورهای مردم در خصوص نوروز
- ۱۳۴..... ۹-۶- سفره های مذهبی
- ۱۳۴..... ۹-۶-۱- سفره بی بی سه شنبه
- ۱۳۵..... ۹-۶-۲- سفره حضرت ابوالفضل
- ۱۳۵..... ۹-۶-۳- ختم انعام
- ۱۳۵..... ۹-۷- سایر مراسم متداول
- ۱۳۵..... ۹-۷-۱- تعارف ها و دعاها ی خیر

۱۳۶	 ۹-۷-۲- گلابیه
۱۳۶	 ۹-۷-۳- نیایش ها
۱۳۶	 ۹-۷-۴- نفرین ها
۱۳۷	 ۹-۷-۵- تشبیهات مثبت
۱۳۷	 ۹-۷-۵-۱ آفتاب و مهتاب ندیه شه
۱۳۷	 ۹-۷-۵-۲ مئه گوساله امام رضا مئه
۱۳۷	 ۹-۷-۵-۳ مئه پنبه مئه
۱۳۸	 ۹-۷-۵-۴ مئه مداد مئه
۱۳۸	 ۹-۷-۶- تشبیهات منفی
۱۳۸	 ۹-۷-۶-۱ یابو بیتیه
۱۳۸	 ۹-۷-۶-۲ دجیک
۱۳۸	 ۹-۷-۶-۳ مئه مرغ حیره گرفته مئه
۱۳۸	 ۹-۷-۶-۴ مئه استاقون بخریه
۱۳۸	 ۹-۸- غذاهای و تنقلات سنتی محلی
۱۳۸	 ۹-۸-۱- غذاها
۱۳۹	 ۹-۸-۲- تنقلات و شیرینی های سنتی
۱۳۹	 ۹-۸-۳- سایر خوراکی های سنتی
۱۴۰	 ۹-۹- سروده ها، لالایی ها و ترانه ها
۱۴۰	 ۹-۹-۱- سروده های مردم مراء در گذشته
۱۴۰	 ۹-۹-۱-۱- آسونک تا به تا
۱۴۲	 ۹-۹-۱-۲- نوروزی
۱۴۴	 ۹-۹-۲- لالایی ها
۱۴۴	 ۹-۹-۳- ترانه ها
۱۴۵	 ۹-۱۰- ضرب المثل ها
۱۵۲	 ۹-۱۱- پندارهای عوام
۱۵۲	 ۹-۱۱-۱- بختک
۱۵۲	 ۹-۱۱-۲- جن
۱۵۲	 ۹-۱۱-۳- زنگ زدن گوش
۱۵۲	 ۹-۱۱-۴- بلورهای مربوط به آب و نوشیدن آن
۱۵۲	 ۹-۱۱-۵- رفع چشم زخم
۱۵۳	 ۹-۱۱-۶- خواب دیدن

۱۵۳	۷-۱۱-۹- باورهای مربوط به مردگان
۱۵۳	۸-۱۱-۹- باورهای مربوط به خوراکي ها
۱۵۴	۹-۱۱-۹- اعمالی که در شب نباید انجام داد
۱۵۴	۱۰-۱۱-۹- جلوگیری از خنده
۱۵۴	۱۱-۱۱-۹- بلندی قد
۱۵۴	۱۲-۱۱-۹- کوتاهی قد
۱۵۴	۱۳-۱۱-۹- باور به "آل زدن"
۱۵۴	۱۴-۱۱-۹- پسرزایی و دخترزایی
۱۵۵	۱۵-۱۱-۹- شیر مادر
۱۵۵	۱۶-۱۱-۹- باورهای مربوط به فصل ها و نامگذاری ها
۱۵۵	۱-۱۶-۱۱-۹- زمستان
۱۵۵	۲-۱۶-۱۱-۹- چهار چهار
۱۵۵	۳-۱۶-۱۱-۹- غازرو
۱۵۵	۴-۱۶-۱۱-۹- آهنن بهمن
۱۵۵	۵-۱۶-۱۱-۹- نفس کشیدن
۱۵۶	۱۲-۹- گویش
۱۵۷	۱۳-۹- پوشش
۱۵۸	خلاصه

فصل دهم: نهاد خانواده

۱۵۹	۱-۱۰- مقدمه
۱۶۰	۲-۱۰- خانواده
۱۶۰	۱-۲-۱۰- تعریف خانواده
۱۶۰	۲-۲-۱۰- انواع خانواده
۱۶۱	۱-۲-۲-۱۰- خانواده گسترده
۱۶۱	۲-۲-۲-۱۰- خانواده هسته ای
۱۶۱	۳-۲-۲-۱۰- خانواده زن و شوهری با اضافات
۱۶۲	۴-۲-۲-۱۰- خانواده پدری توسعه یافته
۱۶۲	۵-۲-۲-۱۰- خانواده تک والد
۱۶۲	۶-۲-۲-۱۰- خانواده از هم گسیخته

۱۶۲	 ۱۰-۲-۷- خانواده پدر و مادری
۱۶۳	 ۱۰-۳- محل زندگی بعد از ازدواج
۱۶۳	 ۱۰-۴- نقش ها و وظایف اعضای خانواده
۱۶۳	 ۱۰-۴-۱- تقسیم کار براساس جنس
۱۶۳	 ۱۰-۴-۱-۱- وظایف و کار زنان
۱۶۴	 ۱۰-۴-۲- کارمردان
۱۶۵	 ۱۰-۴-۳- کار کودکان
۱۶۵	 ۱۰-۵- انواع روابط
۱۶۵	 ۱۰-۵-۱- روابط خانوادگی
۱۶۶	 ۱۰-۵-۱-۱- روابط مردان با زنان
۱۶۶	 ۱۰-۵-۲- روابط میان محلیان
۱۶۷	 ۱۰-۵-۳- روابط با غریبان و مهاجران
۱۶۷	 ۱۰-۵-۴- هرم توزیع قدرت در خانواده
۱۶۷	 ۱۰-۸- گذرها و مناسبات
۱۶۷	 ۱۰-۸-۱- آداب و آیین مراحل تولد تا بلوغ
۱۶۷	 ۱۰-۸-۱-۱- زایمان
۱۶۸	 ۱۰-۸-۲- غذای زائو
۱۶۸	 ۱۰-۸-۳- غذای بچه
۱۶۸	 ۱۰-۸-۴- دندونی
۱۶۸	 ۱۰-۸-۵- نام گذاری بچه
۱۶۹	 ۱۰-۸-۶- ده خمون
۱۶۹	 ۱۰-۸-۷- سرنافی
۱۶۹	 ۱۰-۸-۸- آماده نمودن نوزاد برای شیردهی
۱۶۹	 ۱۰-۸-۹- از شیر گرفتن بچه
۱۶۹	 ۱۰-۸-۱۰- ختنه سُران
۱۷۰	 ۱۰-۸-۱۱- باورهای دوران کودکی
۱۷۰	 ۱۰-۸-۱۱-۱- تُل
۱۷۰	 ۱۰-۸-۱۱-۲- تَه جایی
۱۷۰	 ۱۰-۹- دوران سالمندی
۱۷۰	 خلاصه

فصل یازدهم: فراغت

۱۷۱	۱-۱۱- مقدمه
۱۷۱	۲-۱۱- فراغت در گذشته
۱۷۲	۳-۱۱- تفریحات نوین
۱۷۲	۴-۱۱- بازی های محلی
۱۷۳	۱-۴-۱۱- قاب بازی
۱۷۴	۲-۴-۱۱- چوئم
۱۷۴	۳-۴-۱۱- خیتک
۱۷۵	۴-۴-۱۱- دیس پس لیس
۱۷۵	۵-۴-۱۱- میش
۱۷۵	۶-۴-۱۱- گردو بازی
۱۷۵	۷-۴-۱۱- تیلہ بازی
۱۷۶	۸-۴-۱۱- کمرند بازی
۱۷۶	۹-۴-۱۱- کشتی محلی
۱۷۶	۱۰-۴-۱۱- قایم باشک
۱۷۷	۱۱-۴-۱۱- خرخشتک بازی
۱۷۷	۱۲-۴-۱۱- مرگ بازی
۱۷۷	۵-۱۱- فضاهای تفریحی و فراغت
۱۷۷	۱-۵-۱۱- سالن ورزشی شهداء
۱۷۸	۲-۵-۱۱- باغ‌ها، تپه ها و کوه های اطراف
۱۷۸	۳-۵-۱۱- مرکز روستا
۱۷۸	۶-۱۱- کزروی ها و تفریحات ناسالم متداول
۱۷۸	خلاصه

فصل دوازدهم: سازمان ها و تاسیسات

۱۷۹	۱-۱۲- مقدمه
۱۷۹	۲-۱۲- شورای اسلامی
۱۸۰	۳-۱۲- دهیاری
۱۸۱	۴-۱۲- خانه ی بهداشت

۱۸۱	۱۲-۵- مدرسه
۱۸۳	۱۲-۶- حمام
۱۸۴	۱۲-۷- کتابخانه
۱۸۴	۱۲-۸- سالن ورزشی
۱۸۵	۱۲-۹- دفتر ارتباطات و فناوری اطلاعات روستایی
۱۸۶	۱۲-۱۰- نانوائی
۱۸۶	۱۲-۱۱- پایگاه مقاومت بسیج
۱۸۷	۱۲-۱۲- سایر امکانات
۱۸۷	خلاصه

فصل سیزدهم: شهدای مرآء

۱۸۹	مقدمه
۱۹۶	خلاصه
۱۹۷	منابع فارسی
۱۹۹	منابع انگلیسی

فهرست جداول

۷۵	جدول شماره ۴-۱: توزیع خانوار و واحدهای مسکونی در سال ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱
۷۸	جدول شماره ۵-۱: تعداد جمعیت در سال های ۱۳۹۰-۱۳۴۵
۷۹	جدول شماره ۵-۲: توزیع جمعیت بر حسب گروه های سنی و به تفکیک جنس در سال ۱۳۹۰
۸۱	جدول شماره ۵-۳: توزیع جمعیت ۶ ساله و بیشتر بر حسب سواد و جنس در سال های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰
۸۲	جدول شماره ۵-۴: دانش آموختگان در روستا بر حسب مقاطع تحصیلی و به
۸۳	جدول شماره ۵-۵: توزیع وضعیت خانوار و بعد خانوار در طی سال های ۱۳۹۰-۱۳۴۵
۸۵	جدول شماره ۵-۶: توزیع جمعیت بر حسب گروه های بزرگ سنی در سال های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰
۸۶	جدول شماره ۵-۷: محاسبه تست ورتهایم در سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰
۹۱	جدول شماره ۵-۸: توزیع وضعیت مهاجرت در سال های ۱۳۸۲-۱۳۹۲

فهرست نمودارها

- نقشه شماره ی ۱-۲: نقشه ی روستا ۳۵
نمودار شماره ی ۱-۵: هرم سنی جمعیت مراء-۱۳۹۰ ۸۰

فهرست تصاویر

- عکس شماره ۱: امامزاده دوبرادر ۴۷
عکس شماره ۲: معصوم زاده ۴۹
عکس شماره ۳: حمام صفویه ۵۰
عکس شماره ۴: مسجد جامع ۵۱
عکس شماره ۵: مسجد پایین محله ۵۲
عکس شماره ۶: مسجد قلعه ۵۳
عکس شماره ۷: رودخانه تار در میان انبوه درختان ۵۴
عکس شماره ۸: چشمه خان ۵۵
عکس شماره ۹: نمای مراء (دید از جنوب) ۵۸
عکس شماره ۱۰: نمای مراء (دید از شرق) ۵۸
عکس شماره ۱۱: نمای بیرونی خانه ای در بالا محله ۶۱
عکس شماره ۱۲: گذرگاه اصلی درجه یک روستا ۶۲
عکس شماره ۱۳: گذرگاه فرعی درجه یک (جنوب روستا) ۶۳
عکس شماره ۱۴: گذرگاه فرعی درجه یک (باغ آلو) ۶۴
عکس شماره ۱۵: راه مال رو ۶۵
عکس شماره ۱۶: خانه قدیمی بر روی صخره ۶۶
عکس شماره ۱۷: پنجره مشبک قدیمی ۶۸
عکس شماره ۱۸: نمایی از یک ویلا (شمال روستا) ۶۹
عکس شماره ۱۹: نمایی دیگر از یک ویلا (شمال روستا) ۶۹
عکس شماره ۲۰: نمونه ای از یک ویلا ی پراکنده ۷۰
عکس شماره ۲۱: نمونه هایی از لوازم قدیمی ۷۱
عکس شماره ۲۲: چرای دام در مراتع شرقی روستا ۱۱۰
عکس شماره ۲۳: پرورش زنبور عسل ۱۱۱
عکس شماره ۲۴: نمایی از یک باغ در آغاز بهار ۱۱۲

عکس شماره ۲۵: درختان گردو در باغی کهنه.....	۱۱۳
عکس شماره ۲۶: برداشت گیاه دارویی	۱۶۴
عکس شماره ۲۷: دهیاری مرء.....	۱۸۱
عکس شماره ۲۸: مدرسه	۱۸۳
عکس شماره ۲۹: حمام.....	۱۸۴
عکس شماره ۳۰: سالن ورزشی	۱۸۵
عکس شماره ۳۱: دفتر ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱۸۶

www.ketab.ir

پیشگفتار

کتاب پیش رو برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد من با عنوان "مونوگرافی روستای مراء از توابع بخش مرکزی شهرستان دماوند" است که در دانشگاه آزاد رودهن در رشته علوم اجتماعی (گرایش جمعیت شناسی) از آن دفاع نموده ام.

مهم ترین انگیزه تالیف کتاب حاضر، شناساندن این روستا به همگان به ویژه نسل نو می باشد؛ و از منظری دیگر این گونه آثار نیاز آیندگان است. به عنوان یک تن از مردم روستای مراء که سال ها در آن زندگی کرده ام، بر خود وظیفه دانستم، مونوگرافی این سرزمین را که از جنبه های جغرافیایی، تاریخی و گردشگری دارای اهمیت است، بنگارم. بنابراین، با پیشنهاد برخی از استادان ارجمند که کمک های شایانی نیز در این راه به من کرده اند، کار نگارش کتاب "مونوگرافی مراء؛ نگینی در تاررود" را آغاز نمودم.

در به ثمر رسیدن این کتاب، افزون بر مطالعات کتابخانه ای، با یک رویکرد مشاهده مشارکتی و به دور از هرگونه جبهه گیری و سوء گیری های ارزشی، واقعیت های موجود را یادداشت و ضبط کرده ام. هم چنین اطلاعات مربوط به دورانی که در آن زندگی نمی کرده ام را با انواع مصاحبه ها از ریش سفیدان آگاه و قابل اطمینان دریافت نموده ام. این کتاب از سیزده فصل تشکیل شده است:

در نخستین فصل این کتاب، پیشینه ی مونوگرافی در جهان مطرح و مهم ترین پژوهش های صورت گرفته در ایران و جهان، معرفی شده است؛ در فصل دوم، رسالت اصلی کتاب که همانا شناساندن این روستا است، مورد بررسی قرار گرفت. برجسته ترین مسایلی که در این فصل به آنها پرداخته شده عبارتند از: موقعیت، اقلیم و آب و هوا، زمین شناسی، مخاطرات طبیعی و منابع آب است؛ فصل سوم با نگاهی به تاریخچه روستا، دیرینگی آن را مورد بررسی قرار داده است؛ در فصل چهارم، سیمای عمومی و بافت کالبدی روستا، محله ها و راه ها و گذرگاه های ارتباطی شناسانده شده و به دنبال آن وضعیت مسکن مورد مطالعه قرار گرفته است؛ در فصل پنجم به جستارهای جمعیتی روستا در قالب دو بخش جداگانه پرداخته شده است؛ در فصل ششم، ساختارهای اجتماعی روستا مورد گفتگو قرار گرفته است؛ فصل هفتم به "مالکیت و کاربری ها و تحول آنها" مربوط است؛ در فصل هشتم در باب ساختار اقتصادی روستا سخن می رود؛ فصل نهم با عنوان "فرهنگ و ساختار فرهنگی" از مهم ترین فصول این کتاب

است که در آن به بخش های متنوعی مانند دین، آیین و آداب ازدواج و سوگواری، جشن ها و عیدها، سفره های مذهبی، غذاها، سروده ها و لالایی ها، ضرب المثل ها، پندارهای عوام، گویش و پوشش پرداخته شده است؛ در آغاز فصل دهم، وضعیت خانواده در روستا توصیف شده و در باره ای دیگر از این فصل، انواع روابط، گذرها و مناسبات و دوران سالمندی تشریح گردیده است؛ در فصل یازدهم به چگونگی گذران اوقات فراغت در مرآء و هم چنین انواع بازی های محلی اشاره شده است؛ در فصل دوازدهم، نهادهای دولتی، تاسیسات و امکانات روستا معرفی شده است و فصل پایانی کتاب نیز به معرفی شهدای روستای مرآء اختصاص داده شده است.

در تالیف این اثر کوشش نمودم که بیشینه توان خود را برای معرفی جامع روستای مرآء به کار گیرم تا بتواند مورد استفاده مخاطبان قرار گیرد. ناگفته پیداست که هرگونه افت و نقصان در متن کتاب از آن نویسنده است. از این رو امیدوارم کلیه عزیزانی که با اشکال های این کار مواجه می شوند، بر من منت گذاشته و برای افزایش غنای کار، موارد خود را به آدرس انتشارات پریکا ارسال دارند.

در پایان بر خود واجب می دانم که از همه کسانی که به گونه ای مشوق من در این کار بوده و با کمک های مستقیم و غیر مستقیم خود در به ثمر رسیدن این کار سهیم هستند به ویژه سرکار خانم دکتر ناهید ساری خانی که با تواضع دانشگاهی خود افزون بر پیشنهادهای ارزنده ای در کل کار، ویراستاری این اثر را انجام داده اند و سرکار خانم معصومه قلی بیگیان که با راهنمایی های خود به ویژه در حوزه مسایل جمعیتی رهنمودهای کارسازی را مطرح نموده اند، صمیمانه سپاسگزاری نمایم. چرا که به قول خواجه شیراز:

بلبل از فیض گل آموخت سخن، ورنه نبود

این همه قول و غزل تعیر در مشارش

شهریور ۱۳۹۳

مجتبی سلطانی

توسعه منابع انسانی زیربنای پیشرفت هر کشوری است. مبانی این توسعه نیز شناسایی دقیق ابعاد جمعیتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی، آموزشی و اقتصادی و سیاسی هر جامعه است. این شناخت محقق نمی شود جز با تحقیق و پژوهش در زمینه مردم شناسی؛ زیرا هدف اصلی آن کشف و شناسایی حقیقت زندگی و رفتار و مناسبات مردم آن منطقه است. البته تحقیق در جوامع سنتی در زمینه مردم شناسی کاری بس دشوار و طاقت فرسا است (پرانت و لویزوس، ۱۹۹۲).

«یکی از شیوه های مهم مطالعاتی مردم شناسی، استفاده از شیوه تک نگاری یا مونوگرافی است. تک نگاری یک روش کیفی است که در مطالعه های قوم نگاری و مردم شناسی به کار می رود و به مطالعه ی پدیده در بافت یا محیط کاملاً آزاد و طبیعی می پردازد. در تک نگاری، پژوهشگر به صورت زرف به مطالعه ی یک واحد خاص که می تواند یک اجتماع، یک گروه، یک نهاد، یک سازمان اجتماعی، یا یک پدیده باشد می پردازد و پدیده مورد نظر را از تمامی جنبه ها مورد بررسی قرار می دهد. بنابراین، تک نگاری تنها یک توصیف انتزاعی و صرف نیست، بلکه تمام جنبه های یک واحد و روابط واقعی و عینی موجود در آن به صورت دقیق و عینی مطالعه می شود.» (میرزایی، ۱۳۸۸، ص ۹۷-۹۶).

مراء یکی از روستاهای شهرستان دماوند در استان تهران است که دارای محدوده های با ارزش طبیعی، چشم اندازهای زیبا، باغ ها و محیط بکر می باشد. افزون بر این، واقع شدن روستادر حوزه نفوذ شهرهای مهم، دیرینگی و آثار تاریخی آن، موقعیت گردشگری اش، نزدیکی به تهران و روند رو به رشد مهاجرت معکوس، بایسته بود که ویژگی های جوراجور آن را در این اثر مدنظر قرار دهیم.